

Titel: BREV TIL: Eli Fischer-Jørgensen FRA: Niels Ege (1967-05-09)

Citation: "BREV TIL: Eli Fischer-Jørgensen FRA: Niels Ege (1967-05-09)", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds:
https://tekster.kb.dk/text/lh-texts-kapsel_008-shoot-workidacc-2005_0099_008_EFJ-Ege2_0010.pdf (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

Louis Hjelmslev og hans kreds,

/

/

UNIVERSITY OF CALIFORNIA, BERKELEY

BERKELEY • DAVIS • IRVINE • LOS ANGELES • RIVERSIDE • SAN DIEGO • SAN FRANCISCO

SANTA BARBARA • SANTA CRUZ

BERKELEY, CALIFORNIA 94720

DEPARTMENT OF LINGUISTICS

9. maj 1967.

Kære Eli,

Tak for dine to breve - det fra London og nu sidst indledningen til genoptrykket af Uldall's "Outline". For nogen tid siden fik jeg et kort brev fra Betsy Uldall hvori hun forsigtigt minder mig om Shipley's og min aftale om udgivelsen af de grammatiske dele af Uldall's efterladte papirer om Nisenan. Der er endnu lang vej igen før jeg har det klart til udgivelse; det er desværre vigtigere for mig at få noget af mit eget ud.

Det var hvyre interessant at læse om Uldall's liv og omflakken. Det er nu svært at forstå at Hj. ikke kunne eller ville skaffe ham noget fast i København. er listen over hans udgivne ting jo ret lang.

I

Selvom det meste naturligvis er korte artikler,

Jeg har ikke haft tid at snakke med Whitfield og véd derfor ikke om han har nogen forslag til rettelser i din redegørelse for forskellene mellem Uldall's og Hjelmslevs glossematik. En stor del af fortolkningerne hænger åbenfeart paa korrespondancen mellem Hj. og U., og jeg synes det er meget klart og veldokumenteret baade at og hvordai de var uenige. Jeg synes ogsaa sol og vind er fordelt ligeligt, baade hvad det saglige og det personlige angaar. Det slog mig især som rigtigt at Uldall, tværs igennem al sin sindrige algebraiske notation, bestandig havde den praktiske analyse for øje, modsat Hjelmslev der ville beskrive en kendt sprogstruktur. Læser jeg dine ord forkert, naar jeg tager "for Hj. the glossema- tie procedure was, above all, an instrument of final control of the analysis of a language, already known by the investigator" (p. 17) som en imødekommelse af min paastand om at Hj. i virkeligheden havde en slags 'generative grammar' i tankerne? Paa p. 1\$, begyndelsen af afsnittet "In selection..." skal vel "whereas in solidarity and combination..." rettes til "whereas in combination IØvrigt har jeg ingen forslag til ændringer. Jeg synes det er en glimrende indledning. Ad diskussionen pp. 22-24 forekommer det mig at den notation MIT-folkene bruger afklarar problemerne, fx ;

\

" (?)

• • •

2

* presence¹

'absence*

a(b) + X (a)b + I

(a(b)) + X ((a)b) + X

selektion:

ia[b>) + i *

(a)(b) + X **

Kombination:

(ab) + X

ab + X

solidaritet:

$t(a)bi 1 a 5 (tabb)n + x$

❖ subsid.:

+ X.

(jUlb,)

+ X.

subsid.:

eller

(q)

'q' fakultativt 'q' eller 'r' en given kontekst

hvor

{ q 1 i r j

X

Diskussionen omkring de glossematiske funktioner er ulden, hvadenten man bruger 'konstant'-'variabel' eller 'ækvivalens' tiå definitionsgrundlæge. I begge tilfælde er der tale om en sammenligning af mulig- heder (hos Hj. tiistedevaerelse eller ikke-tilstedevaerelse af et funktiv, hos U. mellem relat og arrivat), og altsaa i grunden en implicit paradigmatiske i definitionen af selv re- lationerne. I fyrste omgang ser det ud somom det bare er et sp^rgsmaal om definitionen af begrebet 'relation' (der altsaa skulle forudsætte begrebet 'korrelation', ligesom i det hele forlab forudsætter system). Men begrebet 'korrelation' har ingen mening uden 'relation' - de to er altsaa solidariske. Hvad der gælder definitionen af begreberne, gælder ogsaa faktisk forekommende saakaldte relationer og korrelationer. Det er kun to sider af samme sag. Det er tydeligt for sence"-kombination' i notationen ovenfor, men ogsaa notatio- nen for 'selektion' er jo i virkeligheden blot en forkortelse for

t n

pre-

lab) + X labb) - X

henh.

3

'Presence'- 'absence'-forskellen har ikke det mindste med "relationen" mellem a og b at gøre. Det er blot et spørgsmål om hvorvidt vi paa foregaaende trin af "analy- sen" havde

(h

(q)X + Y qX + Y q .* a og/eller b. Den eneste naturlige fortsættelse i en udtømmende be- skrivelse af "relationerne" mellem a og b (i en vag, ikke- glossematisk forstand) er :

[altsaa 'selektion'] [altsaa 'solidaritet'],

eller

hvor

' absence'

'presence*

t b i + * hvad der naturligvis i glossematisk forstand repræsen- terer en korrelation. Det interessante er at her stand ser det;

u b i) ♦ 1

a

]) + x

1 + X

{

(b)

(a)

(a)

1 + X

*(b)

|

eller

(b)

etc

etc.

• >

indeholder ikke noget nyt som ikke allerede er sagt i u g n + x. | ^ j + l er naturligvis Uldalls Naar Uldalls notation bliver saa kompliceret, er det fordi den registrerer alle ikke-forekomsterne ogsaa. Skulle man maaske erstatte de glossematiske funktionar med følgende mulige "relationer" for et givet element X :

-ab + a5 + ab -55.

lafb)] + X

a(b) + X

kombination:

selektion:

i b) +l

solidaritet: ab + X

korrelation:

a + X

singularitet;

0 + X

nul-relation:

4

Jeg sender igen lidt materiale jeg har benyttet i min under- visning her. Linguistics 105 hedder "Descriptive Linguistics". Igen i vinter benyttede jeg R.H.Robins, "General Linguistics, An Intro- ductory Survey", Indiana Univ. Press 1964, nien det vil jeg ikke , studenterne er ikke begejstrede for den, jeg ikke hel- Jeg forsagte at vise fordele og ulemper ved baade tradi-

mere: ler. tionel strukturel beskrivelse og generativ-transformationel beskrivelse. Et af produkterne af mine bestræbelser er for- klaringen af Immediate Constituent Hierarchies (frit efter Giea- son, "Linguistics and English Grammar"). Jeg havde en 30 studenter tre gange 90 minutter ugentlig, plus 4 sektioner med hver en 7-\$ af dem (hver sektion m/dte een gang ugentlig i 90 minutter). Foruden den afsluttende exaraen (som du

vil finde vedlagt) skrev de hver eet term-paper over selvvalgt emne. Desuden fik de hjemmeopgaver. Een af dem gik ud paa følgende I

(a) this man's hobby is collecting old books wife " " " "

(b)

Directions: Analyze these sentences on the basis of the third gener- ative grammar [i naevnte iC- fremstilling]. Add and revise rules if necessary.

En anden af opgaverne gav en hel raeke danske talord, de skulle forsage at pille fra hinanden og give regler

som for de morfofonemiske alternationer m.v. Vi kunne saa ogsaa mere os med at give nogle regler for danske talords 'phrase structure' I

zero , T (hund + and +h

Num —3>

(+ ord)

(U + and +) Tn

hund

hund —} <tu+Jjd+Tn) + > —U (+ teen)

100

T

->

U

W + ty (1/2 +) X 1/2 + 5

—>

Tn

(

+ 2 + ty

times

+

—> iåi

w

Y_^> I 5, 6, 7, 8, 9)

X

5

fulgt af diverse regler for lexikon og morfofonematik. Dette kvartal undervise# jeg i Linguidd.es 20, "Language and Linguistics". Dette er vores mest elementaere kursus. Her er igen tre gange,90 minutters forelaes- ning om ugen, men da der er 120 studenter er jeg glad for at have tre undervisningsassistenter til at tage sig af sektionerne; af disse er der 15, som hver m6- der een gang ugentlig. Der kraeves ingen specielle forudsaeetninger for at deltage udover "sophomore standing", altsaa at de er andetaarsstuderende. Om de i^vrigt har astronomi, historie eller biologi som hovedfag, er ligegyldigt. I praxis har dog halvdelen antropologi, da vores kur- sus er obligatorisk for antropologistuderende. Alle studerende ved universitetet skal f^r eller siden - mest siden - tage hvad der svarer til 3 aars fremmedsprog, men "mine" har i reglen intet udover engelsk og nogle brokker af enten spansk eller fransk fra High School. Du kan forestille dig hvad det saa vil sige i I^bet af ca. 2 maaneder at skulle gennemgaa hovedtraekkene i baade synkronisk og

diakronisk lingvi- stik I

Vedlagt har du mit Course Outline. Vi bruger Hall's Introductory Linguistics som lærebog. Den er på 47^ sider (80 kapitler) og en streng omgang at komme igen - nem for en komplet begynder. Jeg valgte Hall, fordi han væsentligst bruger franske, spanske og italienske eksempler. Det er naturligvis helt håbløst at følge ham side for side. I stedet trækker jeg nogle hovedpunkter frem og forsøger at analysere med eksempler fra japansk (og naturligvis engelsk også). Ved at bruge det samme sprog hele tiden håber jeg trods alt at få lidt samling på sagerne. Som du kan se skal de også igennem "Syntactic Structures" på en uges tid. Jo, det går stærkt her. Jeg vedlægger også forskellige handouts som vi har benyttet. En af mine assistenter har lavet skemaet over artikulationer og fonetiske symboler og er ikke sluppet alt for heldigt fra det. Den første hjemmeopgave bestod simpelthen i fonetisk transkription af nogle lidt lumske engelske ord. Den anden, den danske fonemopgave (vedlagt) er modificeret lidt under hensyn til sædvanlig symbolvalg her m.v. Jeg brugte eksemplet med de japanske verber til at forklare forskellen mellem IA og IP-beskrivelse og samtidig mellem strukturel og generativ beskrivelse. Til sidst deres "midterm", hvortil de havde 80 mi-

nutter.

Imorgen skal vi igennem den IE sprogfamilie og hele det PIE lydsystem. Galskab? Ja, måske - men jeg er ved at vænne mig til tempoet.

6

I sommerkvartalet har jeg fri, men til efteråret går det løs igen - denne gang med Linguistics 125. Linguistic Analysis (også et undergraduate course). Her agter jeg at bruge Koutsoudas' "Writing Transformational Grammars", som slet ikke er så ringe endda. Hvad vej lingvistikken går, selv her, fremgår vist tydeligst af spørgsmaalene til kvalifikationskriterierne for Ph.D. fornylig: Hvad er forskellen mellem 'deep structure' og 'surface structure'? Argumenter for og imod antagelsen af universelle fonetiske træk, og forholdet mellem taxonomisk og forklarende fonologi. Hører selektionsreglerne i en grammatisk beskrivelse til den semantiske eller den syntaktiske komponent? Vores graduate-studerende er fantastisk dygtige, kan simpelthen det hele, hvad enten de skriver om kinesiske dialekter, rekonstruktion af verbalsuffixer i Proto-Pomo, de franske verber efter Syd Lamb's stratifikationsmodel, generative fonologiske regler for vokal-epentese i Achumawi (eller hvad pokker det nu var for et indianer sprog) Der er ingen tvivl om at flere af dem vover os over hovedet endnu inden de har taget deres examen. Som jeg har nævnt før: hvad der især slår mig er den kontante måde hvorpå her drives lingvistik. Bevares, diskussionerne flyver højt oppe i de abstrakte sfærer om komponenter, ordnede regler osv. osv., men det kommer allsammen til sidst på papir, anvendt helt konkret og afsluttet på et problem, uden noget væveri eller højttarvende spekulationer. Nå, her må jeg slutte for denne gang. Næste gang skal jeg skrive lidt mere om mine egne ting (jsg mener: de ting jeg selv arbejder på). Jeg følger med stor interesse indkaldelserne til møder i Lingvistik-kredsen og hører naturligvis gerne andet nyt.

Bedste hilsner din hengivne

fy'